

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2018

Транспаренси Интернешнл – Македонија

СОДРЖИНА

Вовед

Преглед на работата на ТИ-Македонија

Проекти:

„Центар за совети и правна помош“ (Advocacy and Legal Advice Center)

„Зајакнување на Системот за национален интегритет во земјите од Западен Балкан и Турција, и следење на развојот на анти-корупциските напори“

„ Зајакнување на Платформата на граѓански организации за борба против корупција “

Активности во 2018 година

Користење на воспоставени кратенки во рамките на годишниот Извештај 2018

▪ Транспаренси Интернешнл – Македонија	(ТИ–М)
▪ Центар за совети и правна помош	(АЛАС)
▪ Индекс на Перцепција на корупција	(ИПК)
▪ Глобалниот барометар на корупцијата	(ГБК)
▪ Државна комисија за спречување на корупција	(ДКСК)
▪ Национален систем за интегритет	(НСИ)

Преглед 2018

Корупцијата и понатаму претставува проблем за Република Северна Македонија којашто е сè уште корумпирана држава со хибриден режим. Правната рамка на Македонија ги гарантира граѓанските и политичките права на граѓаните и предвидува основни демократски процеси, меѓутоа тие правни одредби во практиката често се прекршуваат. Д-р Слаѓана Тасева, претседател на ТИ-М укажа дека „Борбата против корупцијата во Република Македонија сè уште не е на нивото кое е неопходно за да овозможи развој на демократските вредности и владеењето на правото. Според Индексот на Перцепција на Корупцијата на Транспаренси Интернешнл за 2018 година за 180 држави, Македонија е на 93 место на светската листа. Во овој ранг се наоѓа Косово, Монголија и Панама. Напредокот од два поени, со што Македонија се искачи на 14 позиции повисоко на ранг листата се должи на работата на Специјалното обвинителство и на учеството на граѓанскиот сектор во градење на политиките. Овој резултат покажа дека корупцијата е сериозна пречка за владеењето на правото, развојот на економијата, инвестициите и демократијата.“

ТИ-М активно ги следеше политичките случувања од повеќе аспекти и јавно се залагаше за транспарентност и отчетност на јавните институции. Во 2018 година ТИ-М имаше активна и постојана комуникација со државните институции којашто беше од исклучително значење за постапување во однос на решавање и постапување по пријавите добиени во Центарот за правни совети и правна помош.

ТИ-Македонија, во 2018 има добиено вкупно 181 пријави, поголемиот дел од нив за коишто беше потребен само правен совет и упатување на клиентот во соодветната и надлежна институција за постапување по пријавата. АЛАС Центарот за правни совети беше во постојана комуникација со клиентите коишто ги охрабруваше да доаѓаат на состаноци во канцеларијата на ТИ-М со цел да се разработи и анализира темелно и соодветно нивната пријава. Во 2018 година, АЛАС Центарот се соочи со повеќе пријави во однос на стечајни постапки каде што клиентите биле соочени со неправди и не-фер постапки. Пријавите исто така беа и од аспект на корупција во приватниот сектор, покрај државниот, злоупотреба на функција и позиција, и примање на мито.

Правната рамка за заштита на укажувачите (whistleblowers), отсекогаш била во фокусот на работењето на ТИ-М. Ова прашање станува уште позначајно

во контекст на активностите за охрабрување на граѓаните да пријавуваат случаи на корупција, кога е неопходно да се зајакнат заложбите за обезбедување на ефикасна и ефективна заштита. На граѓаните се уште не им е јасно што значи да се биде укажувач, а надлежните институции не преземаат активности за негова примена, и не се подготвени за прием на пријави од укажувачи. Законот им овозможува на вработените во државната администрација или во приватни фирми, но и на останатите граѓани, доколку имаат сознанија за корупција, друга нелегална активност или злоупотреби кои се важни за јавниот интерес, тоа да го пријават до институцијата во која работат или до други надлежни институции. Пријавувањето може да биде анонимно, а со тоа личноста што пријавува станува укажувач, а законот обезбедува заштита за оној што ќе пријави и за неговите блиски.

Република Северна Македонија е општество во кое односите се засновани на клиентелизам. Долго време е граден систем во кој владеат интересите наместо правото, корумпираните се заштитуваат и се игнорираат негативните ефекти од корупцијата. За да се подобрат состојбите, потребни се:

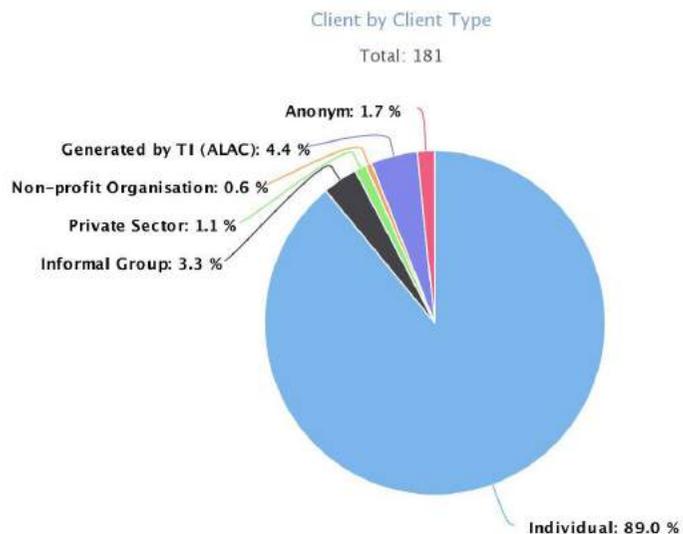
- добро планирана, организирана и ефикасна активност во борбата против корупцијата во која ќе бидат вклучени сите чинители: Владата, институциите за прогон, Собранието во неговата функција на надзор и контрола, независно судство ослободено од сите влијанија, невладините организации;
- независно и ефективно функционирање на ДКСК;
- подигнување на колективната свест којашто треба да е биде ослободена од духот на партиски послушници;
- Владата треба да обезбеди целосна независност во работењето на другите власти, во Судската и Законодавната Власт. Предуслов за тоа е обезбедување на капацитет, професионализација, ресурси и целосна независност на Јавното Обвинителство како орган на прогон кој треба и мора да делува независно од политиката;
- Реформата на администрацијата треба да обезбеди интегритет и лична одговорност со почитување на институционалниот амбиент утврден со Уставот;

ТИ-М своите поставени цели кои се однесуваат на засилување на ефикасноста во превенција и борба против корупцијата ги оствари со

Напредок и резултати - ALAC 2018

Во 2018 година во Центарот за правна помош се обратиле 181 клиент со пријави за корупција во различни сектори во општеството.

Според добиените пријави и анализи направени од страна на ALAC центарот може да се заклучи дека судството останува како најпримарен сектор на корупција, а веднаш потоа корупцијата е најзабележлива во однос на имотно-правни прашања.

Графикон бр. 1. Индивидуалните пријави се најчести во ALAC Центарот

спроведување на предвидените активности и утврдената динамика за 2018 година преку спроведување на следниве проекти:

- ✓ Центар за совети и правна помош“ (Advocacy and Legal Advice Center)
- ✓ Зајакнување на Системот за национален интегритет во земјите од Западен Балкан и Турција, и следење на развојот на анти-корупциските напори
- ✓ Зајакнување на Платформата на граѓански организации за борба против корупција

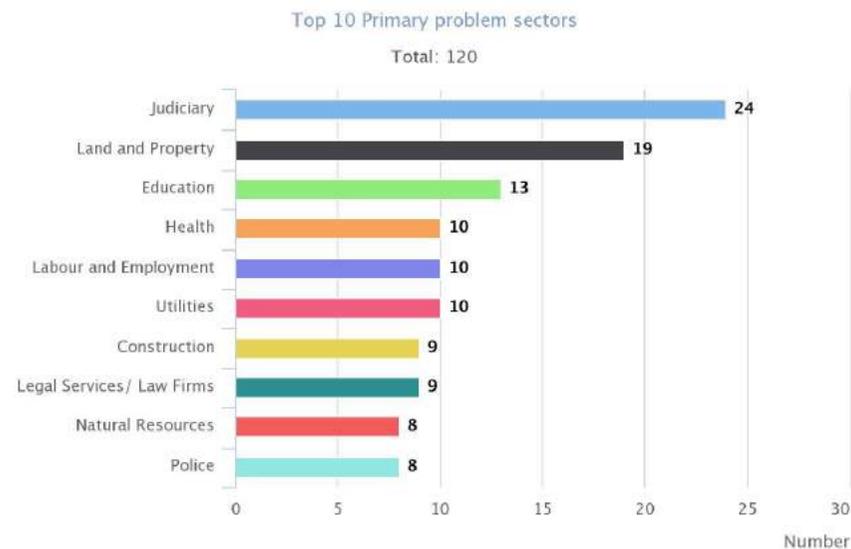
Проект: Центарот за совети и правна помош (ALAC) на Транспаренси Интернешнл - Македонија

Во текот на 2018 година ТИ-М спроведе низа активностите врз основа на повеќегодишната стратегија, кои беа вклучени во рамки на неколку тековни проекти. Во нашиот фокус посебно се наоѓа граѓаните и нивното охрабрување за да пријават случаи на корупција.

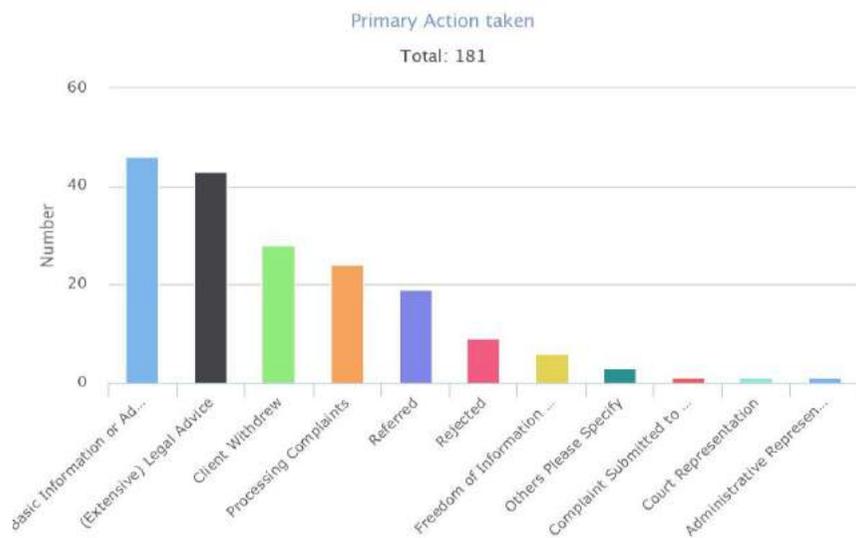
ALAC Центарот активно делува во рамките на активности во однос на случаи кои се поврзани со корупција. ТИ-македонија на овој начин овозможува жртвите и сведоците на корупција да пријавуваат случаи и при тоа да добијат практични правни совети кои што им овозможуваат да поднесат официјални жалби до релевантните институции. Центарот за правни совети мотивира активно вклучување на граѓаните во борбата против корупцијата обезбедувајќи едноставни, веродостојни и одржливи механизми. Во нив граѓаните добиваат конкретна помош во форма на правна поддршка со исклучок на застапување на предмети пред суд. Во исто време, ALAC Центарот од граѓаните и нивните пријави добива информации преку кои ги идентификува слабостите во борбата против корупцијата во самиот систем и да се залага за реформи базирани на конкретни докази од пријавите на граѓаните. Овој Центар функционира како медијатор, овозможувајќи им на обичните граѓани да ги држат институциите одговорни, пренесувајќи ја нивната загриженост во системски промени.

Главна цел на проектот е да се:

- подобри квалитетот на демократското управување преку овозможување на самите граѓани да учествуваат во борбата против корупција, ефективно да ги држат нивните влади одговорни и да придонесат во системските промени.

Графикон бр. 2 Примарни области на корупција – Судството како најпримарна корумпирана област

Графикон бр. 3 Преземени дејствија од страна на ALAC Центарот

Цели на проектот се:

- поддржување на жртвите и сведоците на корупција да се справат со нивните пријави, а со тоа да се држат институциите одговорни во имплементацијата на антикорупциските закони
- зајакнување на способноста и подготвеноста на институциите да добиваат но и да постапуваат по жалби поврзани со корупција
- системски подобрувања (правни, административни и институционални) во борбата против корупцијата

Центарот за правни совети поврзани со корупција (ALAC) има четири главни компоненти кои ги остварува преку своите канцеларии:

- **Комуникација** со граѓаните: жртвите на корупција добиваат почетен совет за нивните права и доколку постои првично сомневање за корупција, клиентот се пренасочува на понатамошно правно советување. Ова се остварува преку овозможен личен пристап до канцелариите, телефонска линија, електронска пошта, пријави преку специјализиран веб портал (Пријави Корупција), Фејсбук.
- **Правна помош** за граѓаните која им овозможува на граѓаните да ги искажат, развијат, поднесат и проследат нивните жалби со помош на професионални правни советници кои што се вработени во Центарот.
- **Застапување** на случаите кои се доставени до Центарот преку подигање на јавната свест за секторите и институциите за кои има најмногу жалби од страна на граѓаните, а со тоа се потенцира и привлекува вниманието на специфични правни и институционални слабости, за потоа да се достават препораки за подобрување или спроведување на антикорупциските закони.
- **Градење капацитети** им нуди поддршка на државните институции за зајакнување на нивните капацитети во процесирањето на жалбите.

Првата ALAC канцеларија беше отворена од страна на ТИ – М во 2003 година во Скопје и подоцна беше широко прифатена од страна на неколку ограниците на Transparency International и се прошири во над 70 земји во светот.

ПРИКАУЧИ СЕ И ТИ ВО БОРБАТА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА
ПОВЛЕЧИ ЦРВЕНА ЛИНИЈА!

Android Апликација iPhone Апликација

ДОСТАВИ ПРИЈАВА

ПОЧЕТНА ПРИЈАВИ ДОСТАВИ ПРИЈАВА ПРИМИ ИЗВЕСТУВАЊА
 КОНТАКТ ЗА НАС ЧПП ПОДДРШКА

Испрати нова пријава

Наслов на пријавата

Опис на случајот

Датум и време: донесено во 3:59 рп (Скопје/Македонија)

Категории

Јавно набавка Обвонесно
 Данок Полиција
 Дело Судно на непознати
 Зарплата Судство
 Улоган Финансирање на партија
 Интелектуална Црвена
 Ставност

Најдете локација блиску до Вас

Изборете град

Град: Скопје

Град: Државна

Прецизирајте го нивото на локацијата

Линк за вест

Видео линк

Прикачи фотографија

Достави ПРИЈАВА

Платформа – Пријави корупција

Платформата Пријави Корупција им овозможува на граѓаните во секое време да можат да пријават корупција или коруптивно дејствие. Оваа платформа им овозможува на клиентите да ја поднесат пријавата на начин на којшто им е најсоодветен на клиентите со опишување и категоризирање на пријавата. Постои можност пријавата да биде поднесена на анонимен начин, но на тој начин клиентот не може да биде контактиран и да се добијат повеќе информации во однос на пријавата. Но, сепак на пријавата ќе биде одговорено соодветно и одговорот може да се прочита на веб-страницата <https://www.transparency-watch.org/>.

Оваа Платформа во практична смисла претставува сеопфатен систем за пријавување случаи на корупција користејќи нови медиуми и мобилна технологија базиран на Ushahidi платформа. ТИ-М во повеќе наврати преку медиумска кампања ги поттикнува граѓаните да пријавуваат корупција која што ја искусуваат или за која сведочат. Поднесувањето на пријави од страна на граѓани преку платформата „Пријави Корупција“ е значајната придобивка на ТИ-М во комуникацијата со граѓаните преку интернет и социјалните мрежи. На овој начин овозможен е едноставен, брз, ефикасен преглед на пријави, но и нивно запознавање со пријавите на други граѓани.

Мобилната апликација за Андроид и iPhone е достапна на македонски, албански и англиски јазик. Апликацијата им дозволува на корисниците да ги пријават случаите на корупција, да селектираат категории, локација или пак да ги листат веќе поставените пријави кои се прикачени на оваа страна.

Оваа апликација е прва од ваков вид на Балканот, но и во Европа. Пријавите се проверуваат од тимот кој работи на овој проект, а верификуваните ќе бидат поставени на веб сајтот www.prijavikorupcija.org, како и автоматски на оваа апликација. Апликацијата е достапна на Google Play преку оваа врска: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.korupcijasq.android.app>

Презентација на активностите на ТИ-М

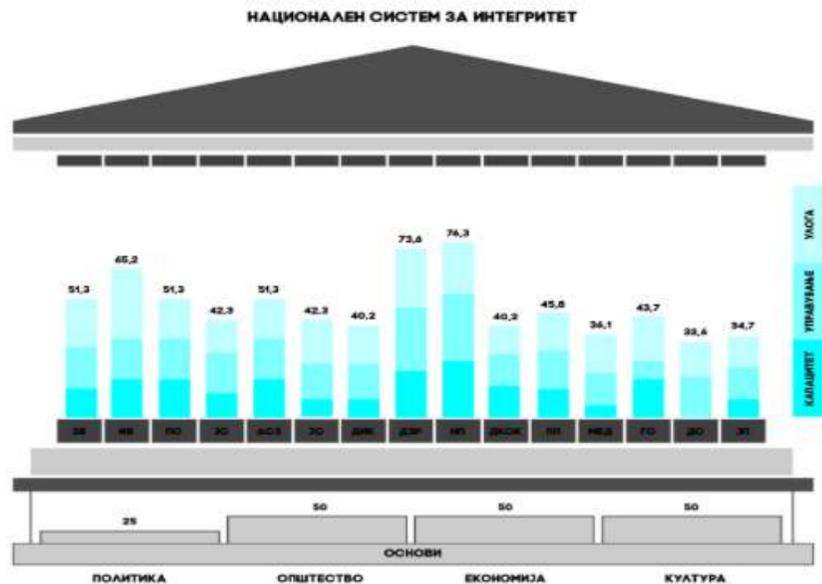

Проект: “Зајакнување на Националниот систем за интегритет во земјите од Западен Балкан и Турција, и следење на развојот на антикорупциските напори – грант за премостување”

Национален систем за интегритет (НСИ) на Транспаренси Интернешнал е алатка за проценка, на сите клучни актери во борбата против корупцијата и се однесува на нивниот интегритет, транспарентност и отчетност. Во основа, НСИ го означува начелото на чинители и институции во една земја кои влијаат на тоа како земјата е управувана. Компонента за проценката на истражувањето се фокусира на евалуација на клучните јавни институции и сите релевантни чинители во борбата против корупцијата во однос на: (1) нивниот целокупен капацитет, (2) системите на внатрешно управување и процедури и (3) нивната улога во целокупниот систем на интегритет. Предмет на ова истражување беа 15 столбови: законодавна власт, извршна власт, судство, јавниот сектор, органи за спроведување на законот, Државна изборна комисија, Народен правобранител, Државен завод за ревизија, Државна комисија за спречување на корупција, Јавно обвинителство, политички партии, медиуми, граѓанското општество, приватниот сектор и јавни претпријатија.

„Слабото спроведување на антикорупциските закони, недостигот на владеењето на правото, ограничената институционална соработка, како и сериозните недостатоци во практиките на институциите во однос на независноста, транспарентноста, интегритетот и отчетноста“ се клучните проблеми кои беа наведени во *Национален систем на интегритет – Оценка за Македонија* истражување кое беше спроведено од ТИ-Македонија.

Оценувањето на НСИ покажува дека и покрај тоа што Македонија има добра правна рамка за борба против корупцијата, има слабо спроведување на антикорупциските закони каде се утврдија значителни разлики во резултатите од показателите за „правото“ и „практиката“. Извршната и законодавната власт се особено силни од аспект на нивниот капацитет и нивната позиција во борбата со

Графикон 4. Национален систем за интегритет – оценка за Македонија – Sistemi kombëtar për Integritet – vlerësimi për Maqedoni

корупцијата. Извршната власт, исто така, во голема мера независна – всушност, а показателите покажуваат дека структурите на внатрешно управување на извршната власт, кои треба да промовираат транспарентност, отчетност и интегритет се слаби. Законодавната власт е премногу слаба од аспект на внатрешното управување. Недостатоците во независноста на законодавната власт и правосудството и нивниот неуспешен надзор над извршната власт покажуваат критични недостатоци во системот на контрола.

Државните институции што имаат задача за спречување и борба против корупција, а тоа се ДКСК и Јавното обвинителство, се исклучително слаби и немаат соодветни ресурси и систем за внатрешно управување. Слабоста на државните институции е резултат на целосното непостоење на политичка волја за справувањето со корупцијата. Ова е од особена важност бидејќи недржавните чинители што би требало да служат како чувари, како што се медиумите и деловниот сектор, се меѓу најслабите столбови во Република Македонија. Чинителите од граѓанскиот сектор и политичките партии покажуваат слаби резултати во сите показатели, особено оние во врска со внатрешното управување и немаат капацитети да спроведуваат контрола на владините институции. Агенциите за спроведување на законот не се независни. Им недостасуваат структури за внатрешно добро управување и не можат да ја вршат својата улога за испитување и гонење на корупцијата.

НИС проценката прикажана во графиконот бр. 4 дава детална евалуација на силните и слабите страни на институциите во форма на сеопфатениот извештај за земјата кој вклучува низа квантитативни индикатори за секоја институција. Резултатите од овој извештај ќе се користат како алатка за следење и мерење на напредокот во текот на времето, за потоа да се споредат перформансите низ институциите и да се идентификуваат добрите и лошите практики. Сите препораки кои се произлезени од ова истражување ќе бидат доставени до надлежните институции со цел превземање на понатамошни чекори и пронаоѓање на системски решенија со што ќе се допринесе кон градење на здрав и цврст систем на национален интегритет кој ќе биде ефикасен во борбата против корупцијата

Во 2018 година ТИ-М ја објави публикацијата “Заробена држава – илустрација преку проектот Скопје 2014” во рамки на проектот “Зајакнување на Националниот систем за интегритет во земјите од Западен Балкан и Турција, и следење на развојот на антикорупциските напори – грант за премостување”.

Овој документ за јавни политики илустрира како во услови на партизирана јавна администрација се злоупотребува моќта на извршната власт преку изградба на објекти на локално ниво со вклучување различни засегнати страни и луѓе од доверба. Преку анализа на проектот “Скопје 2014” може да се увиди дека се практикувале чести измени на законите од кои значителен број во скратена постапка, нарушувајќи го интегритетот и независноста на судството, влијанието врз медиумите, непочитување на законите и селективност.

Суспендирањето на законите, правилата и стандардите, во насока на реализација намерите на одредена општествена структура да го реализира проектот, отвори низа прашања што се предмет на оваа анализа. Преку илустрацијата на проектот “Скопје 2014”, Транспаренси Интернешнл – Македонија се обидува да прикаже како поединци и засегнати страни на различни начини успеале да влијаат врз процесот на донесување одлуки во телата на законодавната, извршната и судската власт.

Фиктивниот проект “Скопје 2014” се одрази преку институции што немаат надлежност да градат со спроведување низа измени и дополнувања на законски и подзаконски акти, нетранспарентно, преку којшто се изградија вкупно 137 објекти. Препораките коишто се исход на овој документ за јавни политики се следните:

- Да се обнови и повторно фактички да се востанови во Уставот гарантираната поделба на власта на законодавна, извршна и судска, со цел да се обноват демократските вредности и заемната контрола врз основа на транспарентност, отчетност, и одговорност;
- Да се обнови независноста и професионалниот интегритет на обвинителството;
- Да се обнови независноста на судството и владеењето на правото;
- Да се обнови професионалноста и отчетноста на државните институции со обезбедување имплементација на мерит-системот и претставување механизми за транспарентност и индивидуална отчетност;
- Да се започне со ефикасна имплементација на Законот за заштита на укажувачи

Во текот на 2018 година беа инсертирани флаери во дневниот весник „Слободен печат“. Флаерите содржат информации во однос на пријавување корупција, и контакт информации за граѓаните на начинот на којшто можат да пријават корупција. Флаерите се ефикасни во однос на поопфатно информирање на граѓаните за начинот на којшто можат да поднесат пријава и да добијат бесплатна правна помош.

Флаерите се исто така ефикасни поради тоа што таргетираат одредени групи на граѓани коишто на друг начин не би можеле да дознаат за центарот за правна помош, особено доколку не користат интернет и социјални мрежи. Во текот на 2018 година, ТИ-М исто така спроведе фејсбук кампањи каде што флаерот беше промовиран да опфати поголема група на луѓе и да им овозможи да поднесат пријави и преку Фејсбук пораки.

**СПРОТИВСТАВЕТЕ СЕ!
КАЖЕТЕ НЕ НА КОРУПТИВНИТЕ ПРЕДЛОЗИ!
ПРИЈАВЕТЕ КОРУПЦИЈА!**

Поддржано од:
www.prijavikorupcija.org

ПОВЛЕЧЕТЕ ЦРВЕНА ЛИНИЈА
www.prijavikorupcija.org

Транспаренси Интернешнл – Македонија го спроведува проектот Центар за совети и правна поддршка (Advocacy and Legal Advice Centre – ALAC), финансиски поддржан од Министерство за надворешни работи на Сојузна Република Германија.

Центарот ALAC во Транспаренси Интернешнл – Македонија има за цел да им овозможи алтернативни правни инструменти и помош на граѓаните на Република Македонија кои се соочуваат со корупција.

Центарот ALAC во Транспаренси Интернешнл – Македонија функционира како канцеларија која прима пријави и претставки за случаи кои се поврзани со корупција и обезбедува правни анализа и совет, а сè со цел да се идентификува можното решение на проблемот и да се препознае поголема системска, институционална или правна слабост.

Главна цел на центарот ALAC е да ги мобилизира граѓаните и институциите во антикорупциските напори преку институционална соработка. Преку оваа цел граѓаните се запознаваат и ги ползуваат своите права, што пак едновременно позитивно влијае за зајакнување на капацитетите на државните институции.

КОРУМПИРАНО ОДНЕСУВАЊЕ Е НАМЕРНО И СВЕСНО ПОГРЕШНО РАБОТЕЊЕ, НЕ НЕБРЕЖНОСТ ИЛИ ГЕШКА.

- **КОГА ДА ПРИЈАВИТЕ?**
- Корупцијата не е секогаш лесно препознатлива, од тие причини Транспаренси Интернешнл – Македонија ве повикува да пријавите случај во врска со кој имате основани сознанија дека навистина се случило коруптивното дејствие.
- **КАКО И КАДЕ ДА ПРИЈАВИТЕ?**
- Секој може да пријави коруптивно однесување. Секој граѓанин може да го искористи своето право да се спротивстави на коруптивните предлози со коишто се соочува.
- **СТАПЕТЕ ВО КОНТАКТ СО НАС НА СЛЕДНИТЕ НАЧИНИ:**
  - Со посета на нашата интернет страна: <http://www.prijavikorupcija.org/> на која можете со кликање на опцијата Пријави Корупција да го отворите и пополните формуларот за пријави.
  - Со бирање на телефонскиот број **+389 2 3217 000**
  - Преку испраќање на e-mail порака на следната e-mail адреса: info@transparency.mk
  - Преку испраќање на порака на нашиот Facebook профил: [TransparencyMK](https://www.facebook.com/TransparencyMK)

ПРИЈАВЕТЕ ДИРЕКТНО НА: prijavikorupcija@transparency.mk

Платформата цели кон проактивно, динамично и оспособено граѓанско општество кое ги почитува, промовира и застапува принципите на доброто владеење. Платформата ги поврзува граѓанските организации и е отворено место за соработка, вмрежување и демократска дебата со цел зајакнување на улогата на граѓанските организации во борбата против корупцијата во Република Македонија.

Ефективноста, транспарентноста и интегритетот на релевантните институции ќе бидат следени постојано. Особено внимание ќе се обрне на соработката со Државната комисија за спречување на корупцијата и на нејзината работа. Ќе се следи и анализира ефективноста на правосудството како и работата на другите институции (МВР, ДЗР, БЈН, УЈП) во процесирање на случаи поврзани со корупција. Ќе се следи и анализира и транспарентноста и отчетноста на јавните институции со повисок ризик за корупција (судство, полиција, здравство, ЕЛС, инспекции и сл..). Платформата ќе поттикнува и поддржува иницијативи за поголема транспарентност во донесувањето и спроведувањето на Буџетот на РМ и буџетите на единиците на локална самоуправа, а ќе го следи и финансирањето на политичките партии и користењето јавните ресурси за партиски интереси. Исто така ќе биде покрената и иницијатива за полесен пристап до (статистички) податоци.

Платформата ќе работи и на зголемување на свеста на граѓаните за борба против корупцијата. Ќе бидат иницирани иновативни решенија кои ќе водат кон повисок интегритет на институциите и на граѓаните, ќе бидат поттикнати граѓаните за укажување на случаи на корупција и ќе се поттикне јавна расправа за ефектот на политичките и на социо-културните фактори кои влијаат на корупцијата.

Проект: „Зајакнување на Платформата на граѓански организации за борба против корупција“

Платформата, преку заеднички реакции, ќе тежнее да биде коректив на состојбите, а ќе соработува и комуницира со сите засегнати страни вклучувајќи ги државните институции, политичките партии, бизнис заедницата и меѓународната заедница. Ќе ги следи и анализира правната рамка и актуелните јавни политики и активности за сузбивање на корупцијата, ќе иницира јавна дебата за квалитетот на законите и ќе иницира законски измени каде што е потребно.

Одбележување на меѓународниот дена за борба против корупција на тема „Итни реформски приоритети: Зајакнување на институционалната рамка во борбата против корупцијата. Има ли напредок?“ 12.12.2018 година, Александар Палас Скопје.

Транспаренси Интернешнел Македонија како членка на Платформата за борба против корупција во рамки на проектот Јакнење на Платформата во борбата против корупција, и по повод одбележување на Меѓународниот ден за борба против корупцијата беше организатор на Конференција на тема „Итни реформски приоритети: Зајакнување на институционалната рамка во борбата против корупцијата. Има ли напредок?“. На конференцијата беа присутни претставници од извршната, судската и законодавната власт, граѓанскиот, приватниот сектор, медиумите. На конференцијата свое обраќање имаше претседателката на ТИ-М Слаѓана Тасева, како и министерката за правда Рената Дескоска.

На конференцијата се говореше и за ветинг процесот и за интегритетот при изборот и назначувањето на судии, обвинители и членови на регулаторни, контролни и надзорни тела, а во врска со овие прашања свое обраќање имаа и Ана Павловска-Данева, шеф на Делегацијата на Република Македонија во ГРЕКО, Вилма Русковска, шеф на Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција – Скопје, Маргарита Цаца Николовска, судијка во Уставниот суд на Босна и Херцеговина, Лазар Нанев, претседател на Основниот суд Кавадарци и Беса Арифи, професорка од Универзитетот на Југоисточна Европа (ДСП).

Номинација на укажувачите Ѓорѓи Лазаревски и Звонко Костовски

На 22.05.2018 Транспаренси Интернешнл Македонија одржа прес-конференција на којашто ја презентираше номинацијата за Ѓорѓи Лазаревски, и Звонко Костовски за наградата GUE/NGL Award for Journalists, Whistleblowers and Defenders of the Right to Information којашто Европскиот Парламент ја доделува за укажувачи во чест на новинарката Дафне Каруана Галиција што беше убиена во експлозија во Малта .

Ѓорѓи Лазаревски и Звонко Костовски го открија скандалот со масовното прислушување и откривање на „бомбите“ и придонесоа до промена на власта, ги изнесоа материјалите со нелегално прислушувани разговори во 5-тата управа, кои потоа го добија името „бомби“ и открија многу случаи на коруптивно и криминално однесување на функционери од децениското владеење на ВМРО-ДПМНЕ и ДУИ. За тоа во 2015-та заработија и обвинение во случајот Пуч, од кое потоа СЈО се откажа.

Дополнително, истите се вратија на своите стари работни места во МВР. Двајцата овозможија јавноста да стекне увид во начинот на работата на претходната власт, а СЈО на нивниот труд отвори повеќе од 40 случаи од кои едниот „Тенк“ донесе казна за экс премиерот кој избега во Унгарија.

Враќањето на нивните работни позиции за овие укажувачи е најмалку што може да биде очекувано по усвојувањето на Законот за заштита на укажувачите којшто беше усвоен како резултат на нивното откривање и во последователните политички одлуки, вклучувајќи го и формирањето на Специјалното обвинителство кое ги води истрагите – изјави Тасева.

Работилница „Како функционира заробена држава – проект Скопје 2014“

ТИ-М на 07.06.2018 година организираше работилница на тема „Како функционира заробена држава – проект Скопје 2014“ која имаше за цел претставниците од институциите, невладините организации, медиумите и граѓаните како засегнати страни да имаат можност да дебатираат околу комплексноста на проектот и начинот на неговата реализација, облиците на делување, типологијата на заробена држава како и постоење на серија пропусти во водењето на постапката и законски прекршувања поединечно за секој од изградените објекти.

На работилницата беа произнесени видувања во однос на облиците на делување (типологијата) на „заробена држава“ како и завршни забелешки и препораки против заробеноста на државата, приоритети и неопходни мерки. Поканети беа претставници од државните институции и граѓанскиот сектор, а меѓу пристуните значајни видувања произнесоа претставници од Државниот завод за ревизија.

Тркалезна маса на тема: „Процедурите на вработување во администрацијата на централно и локално ниво по изборите“

На 21.06.2018 Транспаренси Интернешнл – Македонија во рамки на Платформата на граѓански организации за борба против корупција организираше тркалезна маса на тема „Процедурите на вработување во администрацијата на централно и локално ниво по изборите“.

Заменик министерот за локална самоуправа Дејан Павлески учествуваше на настанот со свое обраќање каде што ја потенцираше исклучителната важност на јавната администрација во целост, но особено значајно на локално ниво, затоа што постојано се зборува за подобрување на испораката на локалните јавни услуги, а се заборава дека тие услуги ги испорачува локалната администрација, која што треба да биде професионална, деполитизирана и обучена.

Тој исто така посочи дека постоењето на професионална и добро обучена јавна администрација е неопходна за исполнувања на барањата на граѓаните за квалитетни услуги, а тоа може да се постигне само со надградба на сопствените позитивни искуства со принципите за добро управување во јавниот сектор на ЕУ.

Во истражувањето спроведено од страна на Платформата на граѓански организации за борба против корупцијата е констатирано дека вкупно 86 проценти од вработувањата во институциите пред изборите се службеници, додека 94 проценти од вработувањата по изборите се директори.

Анализата е поделена на квалитативен дел со пет фокус групи и квантитативен дел на примерок со вкупно 58 државни и јавни институции на територија на Р. Македонија, од сите осум региони и 33 поголеми општини во периодот февруари-април 2018 година.

Конференција на тема: „ЗАРОВЕНА ДРЖАВА - ИЛУСТРАЦИЈА ПРЕКУ СЛУЧАЈОТ - ИЗГРАДБА НА ПРОЕКТОТ „СКОПЈЕ 2014“

Транспаренси Интернешнл - Македонија на ден 25.06.2018 организираше конференција на тема „ЗАРОВЕНА ДРЖАВА - ИЛУСТРАЦИЈА ПРЕКУ СЛУЧАЈОТ - ИЗГРАДБА НА ПРОЕКТОТ „СКОПЈЕ 2014“ која имаше за цел претставници од институциите, невладините организации, медиумите и граѓаните како засегнати страни да дадат свој личен придонес и да дебатираат околу комплексноста на проектот и начинот на неговата реализација, облиците на делување, типологијата на заробената држава, како и постоење на серија пропусти во водењето на постапката и законски прекршувања поединечно за секој од изградените објекти.

Претседателката на ТИ-М Слаѓана Тасева изјави дека „Скопје 2014“ ги има сите елементи на заробена држава, а тоа го покажува и анализата од која беа презентирани податоци: парализирани институции и заробени медиуми, прекршување закони во интерес на една цел – да се извлечат пари од буџетот, одлуки на мала група луѓе и луѓе од доверба, измени на закони и акти со заобиколување на надлежните институции, нетранспарентно и суптилно спроведување на одлуките, особено за јавните набавки, привид за легалност која е доведена во прашање со многу дополнителни анекси.

На конференцијата свое обраќање имаше и специјалната јавна обвинителка Катица Јанева и поранешниот министер за култура Асаф Адеми, како и националниот координатор за култура и меѓународна соработка во Владата Роберт Алаѓозовски.

Специјалната обвинителка Катица Јанева додаде дека одлуките на највисоко ниво, во Владата на РМ, за еден таков проект видлив во главниот град, се донесувале под точка развој. Јанева рече дека се додека не ги анализираат сите документи и не утврдат каде завршиле буџетските пари, кај кои физички или правни лица се одлеале, дали се тие во Република Македонија или надвор и кој ги користи, СЈО нема да отвори истрага за одредени лица кои се директно инволвирани во проектот „Скопје 2014“.

Асаф Адеми истакна дека борбата со заробена држава е тежок процес за што, рече, сведочат многу земји во посткомунистичка Европа. Она што е битно, нагласи Адеми, е да се препознаат штетните последици и да почнат активности за ослободување на институциите на системот преку реформи во сите дејности.

Прес-конференции

Транспаренси Интернешнл – Македонија на 18.05.2018 година одржа прес-конференција на која ги презентираше наодите и дејствијата во врска со стечајот на Фени Индустри АД Кавадарци.

На прес-конференцијата ТИ-М изјави дека продолжува со мониторингот на постапката за стечај во Фени Индустри АД Кавадарци, и исто така ги укажа суштинските повреди во Планот за реорганизација на стечајниот должник Фени Индустри АД Кавадарци.

ТИ-М исто така ги повика сите институции во државата, вклучително Судскиот совет, Финансиската полиција, Јавното обвинителство да преземат мерки во рамки на своите надлежности за да ги испитаат сите незаконитости во постапката за стечај во Фени Индустри АД Кавадарци.

Во конкретниот случај, направени се повреди во постапката во врска со доставувањето (навременоста) и содржината на планот за реорганизација, на кои стечајниот судија е должен да внимава по службена должност и во колку стечајниот судија констатира вакви повреди не треба да го одобри предложениот план за реорганизација. Самиот стечаен управник укажува во своето изјаснување во врска со планот за реорганизација, на одредени недоследности во самата содржина на планот, но неговите укажувања не се прифатени во целост од страна на членовите на одборот на доверители иако се однесуваат на суштински елементи на планот.

На 25.04.2018, Транспаренси Интернешнл – Македонија одржа прес – конференција на која ги презентираше наодите и дејствијата во врска со стечајната постапка на Фени Индустри АД – Кавадарци.

Дополнително, на прес-конференцијата извести дека поднесе кривична пријава до Основното јавно обвинителство – Велес, и до Управата за финансиска полиција против стечајниот судија во предметот за стечајниот должник Фени Индустри.

Претседателката на ТИ-М Слаѓана Тасева на прес-конференцијата објасни дека: „Стечајниот управник Мирослав Анастасиевски на 3.1.2018 година објавил оглас за прибирање писмени понуди за склучување договор за преработка на никелова руда, оглас што содржи недоволно одредени услови врз основа на кои би можела да се изврши селекција на понудите и избирање на најповолната, но содржи услови со кои за одредено правно лице понудувач се создава состојба на предодреденост и му се дава неоправдана предност. Потоа, врз основа на селективно профилираниот оглас, одреден е понудувач со кој подоцна склучил ветен договор како застапник на ‘Фени’. Стечајниот судија Валентина Ѓорѓиевска, иако во согласност со Законот за стечајот имала обврска да врши надзор над работата, а стечајниот управник постапил спротивно на своите надлежности, односно пропуштил да ги врши, и со тоа двајцата, без притоа да водат сметка за законските обврски при утврдување на идентитетот на втората договорна страна, ѝ овозможиле на фирмата ГСОЛ, регистрирана на Бахамите, да стекне нерамноправен договор кој ѝ овозможува значителна имотна корист, а е штетен за стечајниот должник и ги доведува во неповолна положба стечајните доверители“.

